

Pijnbestrijding met PCA (Patiënt Controlled Analgesia)

Anesthesiologie

Binnenkort zult u in het St. Elisabeth Ziekenhuis opgenomen worden voor een operatie. Tijdens de operatie zult u door een plaatselijke verdoving of algehele anesthesie (narcose) niets van de pijn merken. In de herstelfase na de operatie zult u in meer of mindere mate echter last kunnen krijgen van pijn. Pijn hebben is geen prettige ervaring en pijn is bovendien nadelig voor de genezing. Er wordt daarom in het St. Elisabeth Ziekenhuis een nieuwe, betere manier van pijnbestrijding toegepast. Deze brochure geeft u informatie over deze nieuwe manier; het zogenaamde PCA-systeem (Patient Controlled Analgesia).

Het belang van goede pijnstilling na de operatie

Uit onderzoek is gebleken dat hartfrequentie, ademhaling, bloeddruk en het functioneren van de patiënt duidelijk veranderen bij het optreden van ernstige pijn als gevolg van een operatie.

Voordelen van een goede pijnstilling na de operatie zijn dan ook dat de patiënt voor zijn/haar doen een normale hartslag en bloeddruk heeft, beter door kan ademen, ophoesten en bewegen.

Van goede pijnstilling is aangetoond dat het leidt tot een grotere tevredenheid bij patiënten, een sneller herstel, minder complicaties en een kortere opnameduur.

Hoe werkt het PCA-systeem?

Het PCA-systeem bestaat uit een infuuspomp met een reservoir-zakje, met daarin een oplossing van een sterke pijnstiller (morfine-achtig medicijn). De pomp wordt op uw infuus aangesloten. Het bijzondere van het PCA-systeem is dat niet de verpleegkundige of de arts de pomp bedient, maar uzelf. Wanneer u pijn voelt opkomen, kunt u door het indrukken van een knop uzelf een hoeveelheid pijnstiller toedienen. Wanneer de pijn na enkele minuten nog niet genoeg is afgenomen, drukt u nogmaals op de knop en zal de pomp u weer een dosis toedienen. Voor overdosering hoeft u niet bang te zijn. In het systeem zit een beveiliging, zodat overdosering niet mogelijk is.

Voordelen van het PCA-systeem

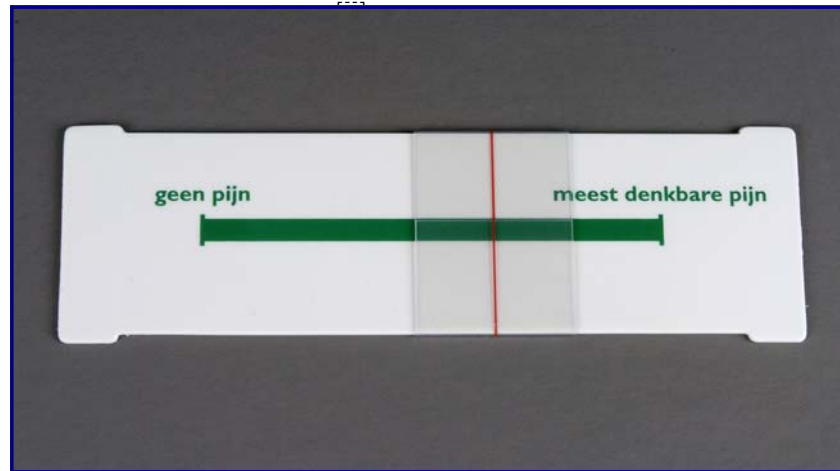
De pijnstilling via het PCA-systeem gaat sneller omdat de medicijnen via het infuus direct in de bloedbaan worden opgenomen. Pijnstillende medicijnen die per injectie in een spier of onder de huid worden gegeven, hebben wat meer tijd nodig voordat het gewenste effect optreedt. Bovendien hoeft u als patiënt niet meer te wachten tot een verpleegkundige u helpt, maar kunt u zelf uw pijnstilling toedienen.

Omdat u het systeem zelf bedient en zelf bepaalt wanneer u een pijnstiller nodig hebt, is de pijnstilling meer toegesneden op uw persoonlijke behoefte. U bent bovendien niet afhankelijk van anderen.

De pijnscore

Een aantal keer per dag komt een verpleegkundige vragen of u uw (eventuele) pijn kunt aangeven door een lijn op een meetlatje te verschuiven.

Helemaal naar links betekent geen pijn en helemaal naar rechts is de ergste pijn die u u kunt voorstellen. Door de lat om te draaien, wordt een waarde gegeven in de vorm van een cijfer; dit cijfer wordt geregistreerd.

U kunt nooit een verkeerde score geven. Het gaat immers om de pijn die u ervaart en pijn is een persoonlijke ervaring. Bij het geven van een score kan het helpen terug te denken aan pijn waar u eerder last van hebt gehad. En deze 'oude' pijn te vergelijken met uw huidige pijn.

Wisseling in pijn

Wanneer u op meer plaatsen pijn hebt, kunt u het beste uitgaan van de pijn die u het ergste ervaart.

Sommige mensen hebben alleen pijn op bepaalde momenten, bijvoorbeeld bij het bewegen of bij het plassen. In dat geval kunt u dit vertellen aan de verpleegkundige en een score geven voor dat bewuste pijnmoment.

Instructie van het PCA-systeem

Indien dit bij u van toepassing is, krijgt u van de anesthesioloog of verpleegkundige uitleg over het systeem.

Zodra u na de operatie op de uitslaapkamer ligt, zult u aangesloten worden aan het PCA-systeem. U krijgt dan nogmaals de werking van de pomp uitgelegd.

Veel gestelde vragen

Voel ik met morfine nog pijn?

Ja, de eerste dagen na een operatie zal er altijd sprake van pijn zijn, maar met het PCA-systeem kunt u ervoor zorgen dat de pijn acceptabel is.

Kan ik verslaafd raken aan de morfine?

De kans op verslaving aan morfine is niet zo groot als vaak wordt gedacht. Als morfine gebruikt wordt tegen de pijn, is de kans op verslaving te verwaarlozen.

Word ik misselijk van de pijnstillende medicijnen?

U kunt misselijk worden, maar dit hoeft niet. Als u misselijk wordt, kan de verpleegkundige maatregelen nemen. Geef dit dus aan!

Zijn er nog andere bijwerkingen?

Het is mogelijk dat u wat slaperiger bent dan normaal. Dit is niet erg, misschien zelfs wel gunstig. Het moet echter niet zo zijn dat u moeilijk wakker wordt en voortdurend slaapt. De verpleegkundige zal hier op letten.

Tot slot

Iedere dag komt de pijnverpleegkundige van de acute pijnservice bij u langs om te kijken of de pijnstilling met het PCA-systeem naar wens gaat. Dit betekent dat;

- de pijn acceptabel is;
- eventuele misselijkheid onder controle is;
- u niet te suf bent;
- u durft te bewegen, te hoesten en door te ademen.

Hopelijk hebt u met behulp van het PCA-systeem zo weinig mogelijk last van de gevolgen van uw operatie en herstelt u spoedig.

Belangrijke telefoonnummers

St. Elisabeth Ziekenhuis (algemeen):

(013) 539 13 13

Acute Pijnservice:

sein: 6342

Anesthesiologie 1.407 08-10

Copyright© websiteversie PSB MdW/AM St. Elisabeth Ziekenhuis Tilburg
Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.